

риемат по-богата езикова култура, която да им позволява да преминават в по-висши социални страти, да скъсват със строго циганската езикова среда и да възприемат все повече неромска езикова среда за своето съществуване и реализация.

Втората особеност засяга резките контрасти в приведените данни. По всяка вероятност преброяването на населението у нас през 1900 г. е подходило по някакъв по-формален преброителен критерий, за да не отбележи присъствието на цигани без цигански език. Трудно обясними са и данните, които предлага преброяването през 1992 г., тъй като те сочат един "срив" на функциониращата с десетилетия тенденция на нарастване на броя на циганите без цигански език. Както показват данните от таблицата, с изключение на 1920 г., по време на всички преброявания у нас броят на циганите, които не считат ромския език за свой (майчин или говорим) системно нараства. И изведнъж през 1992 г. той рязко спада - от 90 хиляди на 41 611 души. Това странно явление не отразява действителната езикова ситуация сред нашите роми. Вероятно, то е плод на ромската еуфория, която обхвана немалко цигани след промените, настъпили на и след 10 ноември 1989 г., а така също и на неотрадното обстоятелство, че много роми с мохамеданско изповедание се манифестираха при преброяването като "етнически турци".

Към такива размисли навеждат и данните за нециганската езикова ориентация на нарастваща част от ромите в страната. Както бе вече казано, ромите, които не считат циганския език за свой, възприемат като свой език българския или турския. Тук не се налага да се проследява тази езикова ориентация на ромите в пълния ѝ детайл, поради което ще предложа на читателя само няколко илюстриращи я данни.

Както вече споменах, по искане на ЦК на БКП, през 1980 г. органите на МВР са били ангажирани да установят точния брой на българските граждани от цигански произход. В същото време колектив от учени е организирал и провел строго секретно емпирическо социологическо изследване на тема **"Утвърждаване на социалистическия начин на живот сред българските граждани от цигански произход"**. Сред изобилието от данни на това изследване (на което ще се